

Nyhedsbrev

Frivilliggruppen ved Museum Silkeborg Hovedgården

Nyhedsbrev nr 27

(Nyhedsbrevet er til e-læsning, - dårlig billedkvalitet ved print)

Januar 2016

Koordinator møder

Koordinator møde den 18. august 2015

Til stede: Ole Nielsen, Verner Rønnow, Bodil Lauridsen (for Karen Buhl), Ellen Schou, Erik Vinther Andersen, Lissa Skov Hansen, Ingelise Nielsen, Grete Juhler
Afbud: Jørn Froberg, Ole Skjærbæk og Susanne Weiss

Referent: Grete Juhler

Nyt fra museet/Ole Nielsen

Miniguidesæsonen er slut, og i juli måned har der været mange besøgende på Museet. Gæsterne har været glæde for både sanskassen og skemaet. Det har højnet besøget for børnefamilierne. Miniguiderne har været en stor hjælp, så tak for det.

Vinderen af børnekonkurrencen er fundet. Det var en dansker, og han havde haft en rigtig god oplevelse på museet her. Det var meget bedre end Moesgård!

Gratthe Hede: Projektet med yderligere udgravning har været på vej i over 30 år. De seneste år, har Ole talt med Jens Vellew om at grave på stedet igen. Udfordringen har været at finde et tidspunkt uden det gik ud over arealets forpagters arbejdsrytme.

Udgravningen skete i samarbejde med Christians anlæg og en række detektorfolk, heriblandt Erik Olesen, som fandt en flot middelalderampul, der sikkert har indeholdt helligt vand. Desuden blev der fundet

mønter fra Erik Glippingtiden og fra Kong Ottos tid. Genstandene er udstillet på Blicheregnens museum.

Fundamentsgrøfterne viste tydeligt kirketomtens omrids samt en kirkegård placeret nord og syd for kirken. Kirkegården har indeholdt ca. 800 grave. Der er stadig mange spørgsmål vedr. kirketomten, som mangler svar.

Næste step er at søge om penge til at frede området.

Der var heldigvis meget god presseomtale, både lokalt, men også landsdækkende.

Udgravning Gratthe

Museet har stor fokus på fremtiden lige nu. Der skrives ansøgninger vedr. faceprojektet samt udbygningen. Det hele skulle gerne stå færdigt i 2019.

Særudstillingen vedr. Motorvejen bliver stående til næste år, da den igen er meget aktuell i forbindelse med Motorvejens åbning.

Foto Jørn Froberg

Der bliver brugt arbejdstid på Arbejdermuseet. Keld Dalsgård laver nye montror og tekster "Fra staldbygning til beboelseshuse" Desuden er der planer om, at forbedre teksterne ved Aureliusgipspladerne.

Lissa Skov Hansen beder om, at Jernalderudstillingens tekster laves om/flyttes højere op, da gæsterne har svært ved at læse dem? Lissa Skov Hansen ansøger om en ny måtte foran Hoveddøren.

Ingelise Nielsen efterlyser, at der kommer lidt ting frem fra de gamle håndværkere. Kunne der fyldes planter i krukkerne / Havegruppen får ansvaret?

Lissa Skov Hansen beder om at kaffeautomaten bliver holdt rent, og at der kommer brugsanvisning på automaten på engelsk og fransk.

Lissa Skov Hansen undrer sig over – og finder det ulogisk, at fredagsvagterne skal være på museet til kl. 17.15. Ole Nielsen svarede, at det er fordi, det øvrige personale går tidligere om fredagen. Grete Juhler taler med Janni Rahbek Nielsen om, at få det ændret til kl. 17.00, hvis ikke museet fastholder, at der er brug for en frivillig til kl. 17.15. Lissa Skov Hansen gjorde Ole Nielsen opmærksom på, at teksten vedr. julemåneden på museerne kunne misforstås.

Ellen Schou ønsker at få glasskårene mellem vinduerne i Hovedbygningen fjernet.

Opdatering af frivilliglisten/alle

Det foregår løbende med Lissa Skov Hansen og Janni Rahbek Nielsen som ansvarlige.

Sommerens Kaffeselskaber

Der var fyldt op til alle juli måneds kaffeselskaber undtagen det første, hvor vejret var for godt. Det har været fine eftermiddage. Der har været mange silkeborgensere med gæster, og i år har der været et par børn. Ellen Schou var usikker om, hvor meget, de fik ud af det. Fremadrettet kunne kaffeselskaberne omhandle, havde bygningerne blev brugt til, før Michael Drewsen kom til byen.

Koordinatorerne fortæller om de enkelte gruppers arbejde siden sidst.

Jul til jul gruppen/Ellen Schou

Gruppen har stået for sommerens kaffeselskaber. Gruppen gør arbejderboligen rent. Gruppen fik ros for dekorationerne i Jones' og Michael Drewsens stuer. Ellen laver af og til lidt om på dem, så de passer til årstiderne.

Montrene bliver julepyntet til december måned, og der bliver pyntet juletræer i hovedbygningen.

ITgruppen/Verner Rønnow

Hjemmesiden er uptodate og Werner Rønnow er ca. 2 mdr. foran på nuværende tidspunkt.

Miniguidegruppen/Lissa Skov Hansen

Sommerens vagtplan vedr. Motorvejsudstillingen var næsten fyldt ud, så der var 1 vagt hele tiden. Der er mange udlændinge, og rigtig mange af dem, kommer for at se Tolundmanden.

Ole Nielsen glæder sig til at sammenskrive svarene fra årets spørgeskemaer.

21. april 2016 inviterer museet miniguiderne til et kursus netop for miniguider. Berit Kvorning er kursusinstruktør.

Der har ikke været kustodeopgaver.

Fotogruppen/Erik Vinther Andersen

Der er et længerevarende projekt i gang med at fotografere museets galleri. Projektet begynder den 1. september og de følgende tirsdage. Der bliver lavet lys, sat staffeli og diffusionsskærme op. Erik Vinther Andersen udfører arbejdet på depotet i Buskelund. Freddy Lillebo fotograferer genstande på Blicheregnens museum.

Lissa Skov Hansen har scannet billeder ind fra Maskinfabrikken, Himmelbjerggården og er i gang med Junkers gymnastikinstitut.

Formidlingsgruppen/Ingelise Nielsen

Der bliver inviteret til frivilligudflugt den torsdag 24. september 09.00. Turen går i år til Gl. Estrup Herregårdsmuseum med hhv 600 års adelshistorie og 600 års landbrugshistorie. Det er et overflødhedshorn med flere parker, væksthuse m.m. Vi får middagsmad fra tiden, hvor vi seniorer var barn. Det serveres for os på restaurant "den gamle smedje".

Gruppen har planlagt flg. Historiske vandreture:

Tid: Lørdag den 12. september 2015 kl.14.00.
Mødested Svinsbjergvej ved det tidligere Katrinedal teglværk.

Turen går til Themegnen, hvor vi skal høre om "Mordet på potten", Blicher og Skytten på Aunsbjerg.

Tid: Lørdag den 26. september 2015 kl. 14.00
Mødested Dyrskepladsen nær Kastanjevej 4, Silkeborg

Der berettes om de store gårde nord for Silkeborg, Landbrugsmuseet, Dyrehaven og Motorvejen i området.

Tid: Lørdag den 26. oktober 2015, kl. 14.00

Mødested Ved Ringvejen, så tæt på det tidligere hotel Impala som muligt.

Vi hører om historien om Gammel Kjærsgård, gæstgiveri og hotel med det helt gamle tårn.

Havegruppen/Bodil Lauridsen

Der er kommet et nyt medlem til havegruppen. Haven ser flot ud, og Gruppen arbejder, når de har tid og mulighed. Museet har fået tildelt flere ressourcer fra gartnerne fra kommunen. Det letter lidt på arbejdet.

Serviceringsgruppen/Susanne Weiss

Gruppen har i 2015 deltaget i flg:

Grundlovsdag – Ellen Schou bagte masser af lækre tærter til dagen. Hun og Lissa Skov Hansen stod i cafeen på selve dagen.

Riverboat: Lissa Skov Hansen var koordinator under Riverboat, og indkaldte selv flere frivillige, da Susanne havde ferie. Det var en god dag.

Riverboat koncert i Caféen 26. juni 2015
Jesper Bodilsen, Kasper Villaume, Peter Asplund

Foto Jørn Froberg

Den praktiske gruppe

Det blev besluttet at lade den praktiske gruppe hvile.

Kommende frivilligmøde

Efterårets frivilligmøde bliver den 29. oktober 2015 kl 19.00 på Museet. Konservator Lars Vig Jensen og Arkæolog Karen Rysgaard vil fortælle om arbejdet med at få arkæologens fund omsat til en husmodel, og

efter kaffen vil der være en rundvisning i konservatorværkstedet samt magasinet i kælderen.

Eventuelt, herunder fastsættelse af flere kommende mødedatoer

Næste koordinationsmøde er foreslået til den 11. november 2015. Kan blive flyttet, da

Koordinator mødet den 11. november 2015

Til stede: Ole Nielsen, Verner Rønnow, Erik Vinther Andersen, Ingelise Nielsen, Karen Buhl, Jørn Froberg, Grete Juhler

Referent: Grete Juhler

Foto: Jørn Froberg

Nyt fra museet v/Ole Nielsen

Der sker meget på museet for øjeblikket. Der arbejdes videre med planerne for udviklingen af museet, og fredag den 13. november er der møde med tysk arkitekt, der udarbejder en plan for fremtidig udstillingsplan.

Museet får i 2016 tildelt 1.000.000 kr. af Silkeborg kommune. Det skal nøje planlægges, hvad pengene skal bruges til af aktiviteter.

Der vil blive arrangeret flere aktiviteter i løbet af 2016. Noget af det første er, at man fra januar til påske kan se Tollundmanden uden hovedbeklædning.

Det kan også komme på tale, at scanne Tollundmanden. Peter Siim Jørgensen, medlemsforeningens nye bestyrelsesmedlem er med på sidelinjen for at give råd.

vi gerne vil have koordinatormødet samme dag som frivilligmiddagen.

Ole Nielsen undersøger om datoen er ok.

Koordinatormøde 2016: 13. januar kl. 16.00 på Hovedgården.

Der er budgetteret med et underskud på 290000 kr. i 2016. Politikerne er orienteret.

Pr. 1. marts 2016 er ph.d. Nina Nielsen ansat. Hendes opgave bliver at forske – og søge penge til egen forskning.

Museet tager i december afsked med Knud Bjerring, som har været ansat på museet siden engang i 1980'erne. Han ønskede at gå på pension.

PR på Torvet 2016

PR dagen 2016 skal sætte fokus på Motorvejsudstillingen, så vi kan få flere ind at se udstillingen.

Ole Nielsen gav udtryk for at PR arrangementet på Torvet ikke gav flere medlemmer til Medlemsforeningen, og at medarbejderne er så arbejdspressede, at vi ikke kan trække på dem i den forbindelse.

Koordinatorerne fortæller om de enkelte gruppers arbejde siden sidst.

IT gruppen/Verner Rønnow

Verner har lagt artikler fra Keld Dalsgaard på hjemmesiden.

Der er blevet lavet aftale om, at hjemmesiden bliver tilpasset mobiler.

Ole Nielsen deltager på et IT kursus her i januar /februar, som Verner Rønnow også gerne vil deltage i.

Detektorgruppen/Jørn Froberg

I forbindelse med udgravningen på Grathe Hede fandt Erik Olesen en pilgrimsflaske –

en blyampul. I den forbindelse vil Erik Olsen gerne have et stykke papir på, at han har fundet den. Han har også fundet en spids af en bronzeøkse ved Voel.

Jørn har fået nogle navne, som godt kunne tænke sig at høre noget om detektor, og Jørn vil arrangere et detektorkursus, som også kunne være emne for forårets frivilligmøde.

Fotogruppen/Erik Vinther Andersen

Erik, Jørn og Freddie fotograferer stadigvæk ved arrangementer.

Lissa scanner billeder ind, men er bekymret for, at billederne ikke bliver registreret. Ole vil gerne have billederne og lægge dem ind/sortere i dem.

Erik foreslog at Thomas Noe evt. lavede noget omkring Marcus Aurelius' gipsafstøbninger. Der er fundet en dagbog, der fortæller at brygger Jacobsen har været i Italien. På vej dertil rejste brygger Jacobsen til Berlin og købte afstøbningerne. Regnskabsbøger oplyser beløb samt toldafgifter. De er registreret her i landet i 1902.

(Marcus Aurelius søjlen, Rom.
Foto: Jørn Froberg)

Gartnergruppen/Karen Buhl

Kommunen er kommet mere ind over havearbejdet. Gruppen kommer, når de har tid som sædvanligt, og det fungerer fint.

Formidlingsgruppen/Ingelise Nielsen

Der har været flg. historiske vandreture:

Lørdag den 12. september tog Preben Stran-ge 20 personer med på Potten, Kathrinedal teglværk og fortalte om, hvad Blichers forfatterskab havde med Them egnen at gøre.

Lørdag den 26. september havde Ove Øster-gaard 35 tilhørere, da han fortalte om de store gårde nord for Silkeborg. Deltagerne var også inde at se og høre om Landbrugs-museet i Silkeborg.

Lørdag den 15. oktober fortalte Ingelise Ni-elsen 52 tilhørere om bl. A. Gl. Kjærsgaard, der nu hedder Hotel Impala. En historie, der strækker sig over ca. 6000 år, men med hovedvægten på de seneste 200 års historie. Kathe Pedersen fortalte om Ny Kjærsgaards historie.

Gruppen har også sammen med Ole Nielsen og Susanne Weis arrangeret årets frivillig-hedsudflugt torsdag den 24. sept. Til Herre-gården Gl. Estrup. Vi fik en rundvisning på herregårdsmuseet og på egen hånd så vi Landbrugsmuseet, parker, arbejderhuse, or-angeri, værksteder m.m. Museet er et over-flødighedshorn af oplevelser. Middagen spi-ste vi på restaurant Stalden – Mormormad: Flæskesteg med traditionelt tilbehør samt ci-tronfromage. Vi sultede ikke, sandwich i bussen derudad og muffins før hjemturen. Mange havde været i sving: Ingelise trak i trådene, Arne Juhler fortalte om Landbrugs-museet, Inge Rhiger og Annelise Sørensen havde smurt sandwich og tjenende ånder i bussen var Freddy Lillebo, Jens Erland, Kathe Pedersen og Carl Ejnar Rasmussen. Der var 42 deltagere fra alle tre museer: Hoved-gaarden, Papirmuseet og Blicheregnen.

I november måned 2015 planlægger vi de historiske vandreture til foråret. Vi skal til Himmelbjerget, Balleegnen og Gratheområ-det.

Infogruppen/Jørn Froberg

Nyhedsbrev ud inden jul. Stof sendes til Jørn inden jul. Der skal skrives om efterårets frivilligmøde: Hvem???

Serviceringsgruppen/Susanne Weis

Ellen Schou har flere gange været så sød at sætte små blomsterbuketter i cafeen. Lissa har hjulpet med at lave kaffe og tage imod penge ved aftenarrangement i november.

Ideer til udvikling af frivilligrupperne

Ole Nielsen kom med forslag om, at de ansatte kunne notere praktiske opgaver i en notesbog, som de frivillige kunne byde ind på. Der skal udnævnes en koordinator for aktiviteterne.

Ole Nielsen efterlyste frivillige til aftenarrangementerne, som kunne gøre reklame for medlemsforeningen. Grete Juhler er ansvarlig.

Gode ideer til kommende frivilligmøder

- Detektorforedrag. Ansvarlig Jørn Froberg
- Hvad må gemmes/ikke gemmes! Spørge Keld Dalsgaard
- Stratigrafi- forklaring herunder:

Illustration af stratigrafi princippet

Den arkæologiske stratigrafi er et vigtigt redskab for arkæologen, og de stratigrafiske lagsekvenser kan have vidt forskellig form

og tykkelse. Det at forstå og anvende stratigrafi under udgravning trådte sine barnesko allerede i slutningen af 1700-tallet, men først i mellemkrigsårene og især efter 2. verdenskrig, gik udviklingen hurtigt, og brugen af den arkæologiske stratigrafi blev almindeligt inden for faget.

Udgravning motorvejen Hårup

Foto: Jørn Froberg

Forståelsen og anvendelsen af arkæologisk stratigrafi hænger nøje sammen med den metode og teknik, hvormed en udgravning bliver udført på. I 1800-tallet var det genstandene der var det vigtige, og her blev hullet i jorden den eneste acceptable udgravningsform. Senere (da laginddeling og position af genstandene i jorden blev interessant) blev udgravning ved horisontal stratigrafi og egentlig stratigrafi af stor interesse. Registreringen og opmålingen af stratigrafien blev også udviklet – i enkelte tilfælde blev dele af udgravningsfeltet efterladt urørt, i andre tilfælde blev det hele gravet op. Faktum er dog at man begyndte at fokusere mere på lagene end tidligere.

Eventuelt, herunder fastsættelse af kommende møder

-13. januar 2016 kl. 16.00

Koordinator møde den 13. januar 2016

Til stede: Ole Nielsen, Verner Rønnow, Karen Buhl, Vivi Borup, Ingelise Nielsen, Lissa Skov Hansen, Jørn Froberg, Grete Juhler

Referent: Grete Juhler

Nyt fra museet/Ole Nielsen

Der bliver mange nye tiltag, det kommende år, da Museet har modtaget 1.000.000 kr. af Silkeborg Kommune. Beløbet er øremærket til at profilere Tollundmanden.

Fredag den 15. januar kl. 13.00 -15.00 markeres det, at man kan se Tollundmanden uden hat. Det kan man i tidsrummet 15. januar – 30. april. Efter påske optræder han igen fuldt påklædt. Museet håber rigtig mange vil benytte den enestående chance. I den mellemliggende tidsrum skal han scannes og undersøges for måske at finde nye ting om ham. I perioden bliver der udvidede åbningstider: tirsdag, onsdag og fredag kl. 12.00 – 16.00 samt aftenåbent torsdag kl. 19.00 – 21.30.

Derudover arbejdes der hele tiden frem mod en ny interaktiv udstilling. Arkitektfirmaet 3XN er snart færdig med tegningerne til den nye udbygning.

Programmet for foråret 2016 er færdigt og klar til udsendelse. Distributionsgruppen pakker programmer og girokort torsdag den 15. januar, hvorefter de hurtigst muligt bliver distribueret.

Arkæologerne har stadigvæk mange graveopgaver.

Omsider er der fundet velegnede lokaler til magasin, og museets bestyrelse har besluttet at bruge noget af arven til at købe stedet. Det ligger i Thorning og har huset Linds møbelfabrik. En del af medarbejderne har været med i processen og roser det meget. Alle venter sig meget af stedet.

Målet er at flytte alt derud i løbet af 2016. I den forbindelse håber museet, at nogle af vi frivillige vil give en hjælpende hånd.

Museet blev færdig med registreringsefterslæbet til den aftalte tid

Koordinatorerne fortæller om de enkelte gruppers arbejde siden sidst/alle

- IT gruppen /Verner Rønnow

Forårets program skal snarest på hjemmesiden. 3.feb skal Ole Nielsen, Verner Rønnow og arkæolog Kaj Rasmussen på et IT kursus.

- Distributionsgruppen /Vivi Borup

Det går godt. Distributionsgruppen møder talstærkt op, når der skal pakkes og deles ud.

- Miniguidegruppen /Lissa Skov Hansen

Der har ikke været opgaver siden sidst.

Museet har brug for miniguiderne torsdag aften. Det koordinerer Grete Juhler og Birthe Pedersen. Lissa kan ikke koordinere sommerens miniguideordning, da hun skal på højskole. Foreslår, at Jannie står for det.

- Lissa Skov Hansen scanner billeder for Keld Dalsgaard, samt registrerer hidtil uregistrerede kasser.

-Jul til julgruppen /Lissa Skov Hansen

Gruppen har pyntet juletræer i Hovedbygningen – og de er væk igen.

Foto: Jørn Froberg-

Formidlingsgruppen / Ingelise Nielsen

Gruppen arbejder med flg. 3 historiske vandreture i foråret 2016.01.18

Søndag den 10. april kl. 14.00:

Preben Strange vil vise mindesmærker på Himmelbjerget og Viggo Bøgedal vil fortælle om souvenirkioskerne og traditioner på bjerget. Tag kaffe med og nyd Dasnmarks smukkeste udsigt.

Møde sted: Himmelbjergets P-plads.

Foto: Jørn Froberg

Søndag den 08. maj kl. 14.00:

Skal vi høre om historien fra Østerbording og omegn fra ca. 1850 og frem.

Vagn Lihn fører os ned i en smuk slugt med en særlig historie. Her drikkes medbragt kaffe.

Mødested: P-pladsen ved Østerbording Forsamlingshus.

Søndag den 29. maj kl. 14.00

Turen går til Grathe kirke og derefter til Grathestenen og til sidst til Kong Knapsdige, hvor den medbragte kaffe drikkes. Ole Nielsen og frivillige vil fortælle om kirken og den drabelige historie på stedet.

Mødested: P-plads ved Grathe kirke.

Gruppen arbejder også på vores Frivilligudflugt 2016. Mere om det på næste koordinatormøde.

-Detektorgruppen / Jørn Froberg

Jørn Froberg og Erik Olesen har været ude at søge ved Voel, men fandt dog ikke noget særligt. Erik Olesen fandt en svensk 2 øre på

en mark i nærheden af Gjern. Jørn fandt en figur, som måske stammer fra et fly, der styrtede ned i 1950'erne.

Den 25. januar er der et åbent foredrag under overskriften Metaldetektiverne. For medlemmerne er der naturligvis gratis adgang.

Museumsinspektør Charlotte Boje H. Andersen. Foredraget vil handle om nye interessante fund, samt fortælle om, hvorledes samarbejdet mellem Thy Museum og Thy – Mors Detektorforening fungerer.

-Gartnergruppen/ Karen Buhl

På grund af vintersæsonen er der ikke så meget at lave.

Karen har samlet affald i sække langs ydersiden af muren. Der er efterhånden blevet pænt op mod Chr. D. 8. vej. Karen har erfaring for, at når der er pænt, holdes det også pænt.

-Fotogruppen/Erik Vinther Andersen

Malerifotograferingerne er midlertid udsat fordi Thomas Noe er blevet forhindret pga opgaver i forbindelse med det nye magasin, men de vil blive genoptaget senere efter nærmere aftale.

Ideer til Kommende frivilligmøder

Ingelise Nielsen foreslog at Preben Strange og hun selv evt. kunne fortælle om de historiske vandreture.

Eventuelt, herunder fastsættelse af flere kommende mødedatoer

Arbejdersmuseet åbnet efter en renovering den 1. maj⁹

Ingelise Nielsen minder om, at vi frivillige skal have fribilletter udleveret.

Næste koordinatormøde: 25. maj kl. 16.00 på Hovedgården

Vandretur til Katrinedal og Potten

Historisk vandretur den 12. september 2015.
Turleder Preben Strange.

I det fine vejr mødte der 21 personer, hvoraf de 20 var fra lokalområdet.

Mødestedet var ved Katrinedal teglværk og vi fik keramikeren Birte Howard til at fortælle lidt om teglværket efter at hun havde overtaget det i 1980. Hendes fortid som potttemagerlærning ved pottmageren i Sorring blev også berørt og hun beklagede meget, at hun dengang ikke havde haft råd til at købe en af Jorns askebægre.

Foto: Preben Strange

Teglværket var opført af Ole Illum Hansen i 1871 og blev ombygget i 1913. Teglværket gav mange lokale arbejdspladser og passede godt ind i årsrytmen, da det var sommerarbejde, hvilket medførte at det hovedsageligt var skovens folk, der arbejdede her. I 1967 var det slut med at brænde sten på stedet.

Katrinedal var allerede i begyndelsen af 1700 tallet et blomstrende industriforetagende, hvor man udnyttede vandkraften i Salten å til at lave knive, høleer og søm. Herudover blev der udstanset plader af kobber, som så solgtes videre til kobbersmede i hele Jylland. Møllen hed på dette tidspunkt Nørre Mølle.

Med tiden blev konkurrencen fra Lybeck og vores egen kobbermølle i Kruså for stor og da Henrik Muhle de Hoff i 1791 køber møllen fungerer den som kornmølle og som landbrug. Han bliver samme år gift med den 17 årige Katrine Ammitsbøl fra Rask Hovedgård, og da hun dør i barselsseng får han en depression. Til minde om hende ændrede han navnet på møllen til Katrinedal Mølle.

Turen gik videre til Potten ved Salten å, hvor turlederen fortalte om gårdfæster Søren Pedersen fra Vorret der den 9. juli 1786 slog sin trolovede, Maren Torbensdatter, ihjel og om den langvarige retssag. Henrettelsen fandt sted den 24. juli 1788 på gerningsstedet og hans hoved blev sat på en stage og senere begravet. Flere har i tidens løb ledt efter og har fundet kraniet og sidste gang var i 1962, men ejeren af dambruget lod det ligge og det var klogt nok, for de andre gange havde opgravning af kraniet medført spøgeri.

Skytten på Aunsbjerg var et meget vigtig vidne i sagen om St. St. Blicher hørte historien som barn. Dette medførte, at han i 1839 udgav sin novelle Skytten på Aunsbjerg, hvor han tager sig mange friheder omkring skyttens rolle i morderens tilståelse af mordet. Han gør også den ærkedanske skytte Vilhelm Johansen til en fransk adelig med det fornemme navn Guillaume de Martonnière. Novellen var så realistisk, at skytten på sit gravsted i Vium, har fået sit franske navn på jernkorset.

Turen sluttede på Svinsbjerg og medens kaffen blev indtaget og udsigten beundret,

kunne turlederen fortælle om Ernst Vedel fra Fuglsang, der blev Bryrups første sta-

tionsforstander og som i 1914 opførte villaen på Svinsbjerg.

Preben Strange

Besøg på Søhøjlandets Landbrugsmuseum

Vester Kejlstrup 1921

Den 26. september havde Silkeborg museumsforening inviteret til et besøg på landbrugsmuseet på Kastaniehøjvej 4, Silkeborg. Ca. 35 var mødt op, og lederen af museet, Kristian Rasmussen, viste rundt på museet, der består af tre separate bygninger. Den ældste del har været kartoffellager, det eneste der er tilbage af den tidligere herregård Øster Kejlstrup. Bygningerne indeholder en stor samling af forskellige landbrugsmaskiner fra Østjylland. Især skal fremhæves et udvalg af plove fra midten af atten-hundrede-tallet til nutiden.

De besøgende havde lejlighed til, godt understøttet af et stort billedgalleri, at oriente-

re sig om de to store gårde Vester Kejlstrup og Øster Kejlstrup, der tidligere hver havde et jordtilliggende på flere hundrede tdr. land. De er første gang omtalt i 1406, og de hørte begge under Silkeborg gods. Den mest kendte ejer af Øster Kejlstrup var Christian Fischer, der i 1661 fik overdraget Øster Kejlstrup af kongen, der skulle indfri en gæld til Fischer. Chr. Fischer var stamfader til den kendte Fischer-slægt, hvoraf mange ligger begravet i kapellet ved Linå kirke.

Vester Kejlstrup var fra 1942 til 1958 forsorgshjem, samtidig med at gården var et mønsterværdigt landbrug.

Silkeborg kommune opkøbte efterhånden jorderne til de to gårde for at kunne dække behovet for industrijord. Omkring 1970 blev bygningerne til Øster og Vester Kejlstrup nedrevet. Kun den omtalte kartoffelbygning blev bevaret.

Mange i Silkeborgområdet kender ikke museets eksistens, og Kristian Rasmussen var tilfreds med arrangementet, der var en god reklame for Landbrugsmuseet.

Ove Østergaard

Vandretur Gl. Kjærsgaard

Historisk vandretur til Gl. Kjærsgaard lørdag, den 15. okt. 2015.

52 interesserede tilhørere var mødt op med fint vejr, og vi stod foran den bygning, der nu omtales som Hotel Impala. Vi havde flot

udsigt over parken og ud over Silkeborg Langsø mod Kjærsgård-broen.

Gården Kjærsgaard i Balle sogn har navn efter mange kær i området ved Langsøen, hvor der var overdrev med flyvesand, hede, skov og sump.

Flere gader, broen, matr.nr., ja et helt kvarter er opkaldt efter Kjærsgaard (Kærshøj-kvarteret) og gården Ny Kjærsgaard.

Nyere tids historie har afdækket en lille landsby "Kjærsgaard". En beboer derfra var så dygtig i krigen mod Venderne, at kong Erik Eiegod (1095-1103) gav tilladelse til at bygge gård med mølle ved bæk. Hele området er 900 tdl, men kun det opdyrkede jord tæller = 216 tdl.

I 1613 fik herregårdens ejer Ambrosius Møller tilladelse af kong Chr. d 4 til vandudvinning fra dam. (herregård p.g.a. størrelse). Blev ikke dyrket sammen med andre gårde, som det var almindeligt dengang op til 1792, hvor det ved udskiftningen blev almindeligt, at de enkelte gårde blev udskilt til individuel agerbrug.

Herregårdens jorder stødte op til Østerbor-ding, Hvinningdal og Balle. Der var skov, hede, sandflugt. --- og til Alderslyst (midt på Sølystvej). Der var flyvesand og ved Langsøen sump.

Navnet blev til Gl. Kjærsgaard, fordi 2 gårde blev til gården Ny Kjærsgaard.

Gl. Kjærsgaard med betydeligt mølleri for det nordlige opland (1890-1921).

Derudover har der været bageri med brød-udsalg. Der blev fremstillet kartoffelmel og kalkpus. Der blev fabrikeret træsko. P.g.a. møllen blev der etableret elværk for Alderslyst, der ikke kunne købe el i Silkeborg, når de ikke havde været med til at betale for etablering af el-værket.

I 1920 solgtes det første jord til Alderslyst, og i 1930 blev der udstykket byggegrunde. I 1951 blev gården nedlagt som landbrug og mølleri.

Fra 1919 til 1943 var Gl. Kjærsgaard ejet af proprietær, civilingeniør, forfatter Gunnar Nislev. Der var 175 Tdl. opdyrket.

Nislev var meget moderne: han valgte jerseykøer pga højt fedtindhold, han havde kvindelige landvæsenselever!!! og han op-fandt den første el-bil til at køre mælk med.

Nislev var irriteret over den store omvej over Viborgbroen, når mælken skulle til Silkeborg og sælges. Gl. Kjærsgaard havde i forvejen ladeplads for pramme, koncession for færgefart over søen, ret til at bygge bro og ret til at etablere vej gennem statsskoven til Silkeborg.

Nislev begyndte selv at lave broen over Langsøen, men det var for stort et projekt, og han måtte bede Silkeborg Kommune om hjælp.

I 1927 solgte Nislev hele projektet til kom-munen, og Kjærsgaardsbroen stod færdig i 1928.

Fra 1943-48 frasolgte familien store arealer til byudvikling, og i 1948 sælges gården til politibetjent Laurits Striib Jensen. Gl. Kjærsgaard var da næsten jordløst og noget for-faldent. Efter års restaurering åbnedes en herregårdspension med 10 værelser, og i 1956 ændredes navnet til Motel Gl. Kjærsgaard. I 1959 solgte Striib Jensen.

Fra 1959-62 var der forskellige ejere, der drev stedet under navnet Herregårdsmotellet Gl. Kjærsgaard.

Fra 1962-68 forpagtede familien Møller Hansen stedet. De byggede om og nymøble-rede. Navnet ændredes til Herregårdskroen Gl. Kjærsgaard. Der var værelser, krostue, 2 restaurationslokaler og ølstue i kælderen.

Fra 1968-74 flere konkurser.

I 1974 køber ejendomsfirmaet I/S Virkelyst stedet. De foranlediger en større om og til-bygning, Fra Gl. Kjærsgaards tid er nu kun tårnet tilbage.

I 1975 ændredes navnet til Hotel Impala, nu et moderne storhotel i f.t. provinsen. Fra

1984-88 store udvidelser, bl.a. svømmehal, conferencecenter. Nu et 4-stjernet hotel. Hotellet får nu forskellige ejere og forpagtere, og i 2013 går det konkurs, og står nu stadig tomt. Det virker meget nedslidt. (Efter mit indlæg, som jeg har lavet sammen med Lisbeth Justesen, talte vi om, hvad vi hver især kunne huske om stedet og dets personer, og vi ønskede, der måtte findes en god løsning for det historiske sted, helst med bevarelse af det gamle tårn.)

Så fulgte en travetur langs søen ad Sølystvej til Ny Kjærsgaard, som i dag hedder Plantagevej 11. Denne del af historien stod Kathe Pedersen for.

Matr.nr. 440 blev i 1901 overtaget af Kristian Kristensen fra Gl. Kjærsgaard. Jorden var ikke særlig frugtbar, meget sandet. Vest for gården strakte sig en dal "Vinterdal", der blev benyttet som grusgrav, og blev i 1936 til Alderslysts 1. losseplads. Der er en lille odde i søen med sand skyllet ud fra bakkerne.

Ved køb af gården hørte den til Balle sogn, men fra 1938 overgår den etapevis til Silkeborg Kommune. Fra 1946 er kun bygningerne tilbage.

På de udstykkede jorder blev der af Arbejdernes Byggeforening opført 20 huse og 16 rækkehuse ned til Sølystvej og Langsøen. Det var til fattige familier, og området blev nedladende kaldt Venezuela.

Tilbage var 897 m² med Ny Kjærsgaardbygninger, som i 1946 bl.a. blev anvendt til renseri og blikkenslager.

Fra 1966 har der været elektriker, skiltemaler, aluminiumsfabrik, konfektionsfabrik og kontorer.

I 1986 overtager Alderslyst Borgerforening ejendommen og indretter selskabslokaler med lotterispil, fugleskydning og julemarkeder.

I 1987 overtager Silkeborg Kommune ejendommen til forsamlingshus/medborgerhus. Der er stadig banko, foredrag m.m. og man kan leje selskabslokaler.

Formidlingsgruppen, Ingelise Nielsen

Foto: Preben Strange

Frivilligudflugten til Gl. Estrup

Foto: Freddy Lillebo

Frivilligudflugten til Herregården Gl. Estrup, torsdag den 24. sept. 2015.

Referat Ingelise Nielsen, Grete Juhler (Herregårdsmuseet), Arne Juhler (Landbrugsmuseet)

Med vores sædvanlige Thorning bus og dens servicemindede ejer/chauffør var vi 42 deltagere fra alle 3 museer (Hovedgården, Papirmuseet og Blichereggen), der i godt vejr drog til Djursland for at blive klogere på historien og for at nyde hinandens gode selskab.

Museet havde ikke sparet på noget, som vi kan se ud af Hanne Mygins indlæg efter referatet. Men vi er jo ikke frivillige for ingen ting, så flere frivillige havde nærmest stået i kø for at hjælpe med sandwich, servering, indlæg, referat, fotos osv.

Vi havde købt en rundvisning i Herregårdsmuseet, som Grethe skrev referat af. Arne fortalte om Landbrugsmuseet. Ole sang for i bussen morgen og aften. Inge Rhiger og Annelise Sørensen havde lavet supergode sandwich og Freddy og Jens Erland, Kathe og Carl Ejnar var tjenende ånder i bussen derudad og udenfor, da vi efter alle strabadserne skulle have overlevelsesmuffins og kaffe før hjemturen.

De tjenende ånder Jens Erland og Freddy

Foto: Freddy's kamera

Herregårdsmuseet på Gl. Estrup

Da vi kl. 11.00 ankom til Herregårdsmuseet stod der 2 rundvisere og tog imod os. Vi blev delt i to hold og fik 2 blændende rundvisninger. Begge rundvisere var en stor oplevelse at høre på, da deres viden og engagement var meget stor.

Herregården Gl. Estrup er en af Danmarks bedst bevarede renæssanceherregårde, og herregårdens historie kan dateres helt tilbage til 1300 tallet. Den mægtige aldelsslægt Brock/Scheel boede på Gl. Estrup igennem 600 år, og familien var i en lang periode blandt Danmarks absolut rigeste og magtfulde.

Først i 1926 blev Gl. Estrup solgt som følge af den ny arvelov, der gjorde det umuligt at beholde gården i familiens eje.

I 1930 blev Gl. Estrup oprettet som museum, og stedet fremstår i dag som et enestående eksempel på de danske herregårde og det

liv, der blev levet blandt herskab og tjenestefolk.

Herregårdens permanente udstilling er en interiørudstilling, hvor man kan se eksempler på herregårdsliv gennem tiderne. Udstillingen omfatter porcelæn, gobeliner, malerier, møbler og mange andre genstande.

De adelige portrætter på Gammel Estrup - Herregårdsmuseet illustrerer dansk kunsthistorie, med europæiske referencer, i en kronologisk tidslinie, der dækker de kunsthistoriske stilperioder: renæssance, barok, rokoko og 1800-tal. De historiske portrætter opleves på Gammel Estrup - Herregårdsmuseet i en autentisk ophængning

I Herregårdsmuseets køkken og tyendeafdeling blev vi præsenteret for herregårdslivet og for tjenestefolket. Herregårdskøkken, fadebur, folkestue og tyendekammer, anrettergang, linnedrum og kammerpigens værelse viser livet som tjenestefolk på en af Danmarks største herregårde omkring 1918.

Herregårdskøkkenet

Foto: Freddy Lillebor

Museet er i øjeblikket igang med en omfattende restaurering af 1700-talsinteriørerne på førstesal. I 2009 stod den storslåede Riddersal færdig, i foråret 2011 åbnede endnu fem smukke barokrum, og i løbet af 2012 åbnede en række rokokogemakker. I 2013 kunne museet slå dørene op til Salonen fra 1790'erne, og i 2014 blev en række nye 1800-talsrum åbnet på anden sal.

Dansk Landbrugsmuseum på Gl. Estrup

Museets vision:

"Museet vil være førende i Danmark, når det handler om landbokultur, måltidets kulturhistorie og den levende kulturarv".

Dansk Landbrugsmuseum blev oprettet i 1889 og lå indtil 1969 i Kgs. Lyngby nord for København. I 1969 købte Staten dele af herregården Gl. Estrup, og museet blev i de følgende år flyttet fra Nordsjælland til Djursland. I 1977 blev den første af de nye moderne udstillingsbygninger bygget, siden er to andre kommet til. Disse moderne bygninger danner rammen om historiske og nutidige udstillinger samt cafe, kunstudstillinger og museumsbutik.

I 1996 blev der bygget et besøgs magasin, hvor hundredevis af landbrugsredskaber kan studeres på 1. sal, mens kælderen er indrettet med permanente udstillinger vedrørende maden og måltidets kulturhistorie inklusiv udstillingerne om mejeriernes og slagteriernes historie.

I 2001 blev der bygget nye staldanlæg - Center for den levende Kulturarv, hvor museets kvæg holder til om vinteren.

Der er omkring 27.000 m² bygninger heraf 8.000 m² udstillinger.

I magasinerne er der cirka 70.000 genstande, hvoraf nogle er meget store og vejer flere tons. Museet har en stor billed- og brochuresamling. Over 10.000 fotos og cirka 10.000 brochurer.

Den Landbrugsbotaniske Have fremviser omkring 400 forskellige gamle danske nytte- og pryplanter og i æbleplantagerne findes 274 gamle danske æblesorter.

På markerne kan man opleve de oprindelige danske husdyrracer.

Indkøb af jord til planteavl og græsning af kvæg udgør omkring 120 ha land, hvor der drives økologisk landbrug.

Foto: Freddy Lillebo

Dansk Landbrugsmuseum er et statsligt museum med en medarbejderstab på omkring 25 - 30 personer. Da museet er statsligt, er der ingen bestyrelse, men en rådgivende komite.

Museet har en lang tradition for frivillige, og foruden Venneforeningen er der en række laug og faggrupper, der er aktive ved arrangementer, events og i skoletjenesten.

Alt i alt er der 1.400 knyttet til Museet, hvoraf 400 er aktive.

Lauges primære opgave er at formidle de enkelte fagområder og bistå med frivilligt arbejde/ hjælp ved arrangementer, ferieaktiviteter for børn, og hvor der ellers er behov.

Sammenfatning

Som det fremgår af ovennævnte, er Gl. Estrup et overflødhedshorn af oplevelser og lærdom. Ud over landbrugsmuseum og herregårdsmuseum var der parker, arbejderhuse, orangeri, værksteder, væveudstillinger osv, osv. --- så vi var godt trætte, men ikke mere end snakken gik lystigt i bussen hjemad. De mange gode oplevelser og den gode fortæring og servering og de gode hyggetræf og samtaler på tværs af de 3 museer er med til at ryste os sammen, og vi ser frem til næste års udflugt. Stor tak til museet for den gode oplevelse.

Foto: Freddy Lillebo

Til arrangørerne af turen til Gammel Estrup for os frivillige. Så gjorde I det igen. Atter har I givet os frivillige en uforglemmelig dag, og jeg synes, at vi bliver forkælet. Det var med store forventninger, jeg mødte op kl 9,00. Det var en dejlig køretur til Gl. Estrup, og sulten fik ikke lov at hærge os ret længe, for vi satte tænderne i den dejligste sandwich, efter en halv times kørsel. Arne gav en appetit "vækker" på turen der ud, så vi var forberedt på gode oplevelser.

Efter en fremragende omvisning i Herregårdsmuseet, fik vi middag i " Restaurant Den Gamle Stald". Wau, det var en rigtig Mormor middag: Flæsketeg med sprød svær, god sauce, brune og hvide kartofler, rødkål og asier. Uhm, og derefter citronfromage. Eftermiddagen planlagde vi selv, der var nok at tage fat på, hvis vi skulle nå rundt til det hele. Kaffe med dejlige muffins, ventede os ved bussen inden hjemturen.

Jeg synes, at det var en rigtig dejlig dag, en stor tak skal lyde fra mig. Det er dejligt at synge i bussen

Venlig hilsen Hanne Mygind

Frivilligmiddag

garneret med
Tollundmandens fodvorter

Årets frivilligmiddag d. 11. november, var med 71 tilmeldte som sædvanligt yderst velbesøgt.

Foto: Erik Vinther Andersen

Foto: Erik Vinther Andersen

I sin velkomst fremhævede Ole Nielsen, at middagen er Museets tak til de frivillige for det store arbejde, der i løbet af året er blevet ydet til glæde for Museet.

Herefter fortsatte Ole Nielsen med aftenens foredrag under titlen "Eventyr på fodrejse med Tollundmanden", hvor han yderst veloplagt berettede om sin ikke helt problemfri rejse til Paris med Tollundmandens fødder.

At Tollundmandens fødder var omkring Paris, kan vi takke et besøg på Museet sidste vinter af et fransk filmhold. Dette skulle lave en udsendelse om Tollundmanden, og under optagelserne havde filmholdets

'presenter' Philippe Charlier, der var uddannet antropolog, hæftet sig ved nogle hidtil upåagtede uregelmæssigheder under Tollundmandens ene fod. Disse kunne være fodvorter, og i givet faldt ville de være verdens ældste kendte af slagsen. Franskmændene mente derfor nok, at fødderne burde undersøges nærmere, og inviterede Ole Nielsen til Paris med det formål at fødderne der skulle underkastes en nærmere videnskabelig undersøgelse.

Efter ankomsten til den franske hovedstad med Tollundmandens fødder forsvarligt emballeret i en transportkasse, som ikke måtte lades ude af syne og derfor var medbragt som håndbagage, blev fødderne underkastet både skanning af fødderne og såkaldt spektralanalyse af de formodede fodvorter. Inden man nåede så vidt skulle der imidlertid hentes forskellige tilladelser i land fra forskellige myndigheder og ikke mindst fra flyselskabet, hvor en oprindelig transporttilladelse kort før afrejsen blev omgjort til et afslag for så i sidste øjeblik alligevel at blive givet. Særligt gennemlysningen i sikkerhedskontrollen i Kastrup og bagefter i Paris på vej hjem, fortalte Ole Nielsen, gav anledning til løftede øjenbryn fra sikkerhedspersonalet.

Var museumsdirektøren en syg lystmorder, der efter at have parteret sine ofre rejste rundt med dem? Ole Nielsen måtte hele to gange i lufthavnen i Paris åbne sin transportkasse og fremvise den anstødelige bagage for personalet, før han kunne fortsætte. Anden gang dog mest til ære for omkringstående sikkerhedsfolk, der hørte om den usædvanlige bagage.

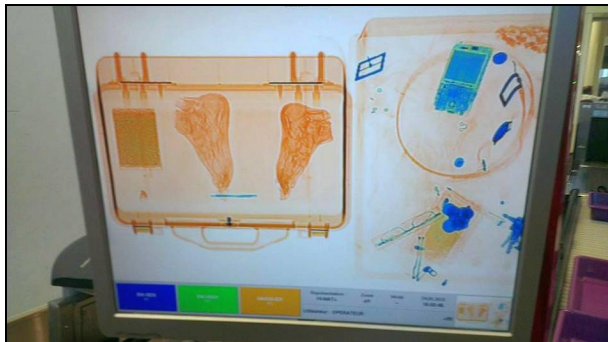

Foto: Ole Nielsen

Hvad der fik sikkerhedsfolkene i lufthavnen til at gøre store øjne. (Den orange rektangulære genstand i kufferten er silica-gel, der bruges til at opsamle evt. fugtighed i kufferten)

Hvordan så med fodvorterne? Materialet viste sig desværre at være så nedbrudt, at der intet kunne siges konkret om fodvorterne. Til gengæld fik Museet en yderst præcis skanning, som man ikke har mulighed for at foretage herhjemme. Efter skanningen er man nu i stand til at undersøge de skannede fødder i 3D på alle mulige leder og kanter. Helt forgæves var rejsen således ikke. Som tillægsgevinst for Museet deltog Ole Ni-

elsen, inden turen gik tilbage til Silkeborg, i en international arkæologisk konference Nancy, hvor de berømte fødder vakte berettiget opmærksomhed.

En mere dybtgående beskrivelse med Ole Niensens fotos fra 'fodrejsen' kan læses på Tollundmandens Facebook-side.

Oven på den fyldige og velsmagende middag fremviste Hans Geer til glæde for os frivillige fotos fra frivilligudflugten i september til Gammel Estrup.

Erik Vinther Andersen

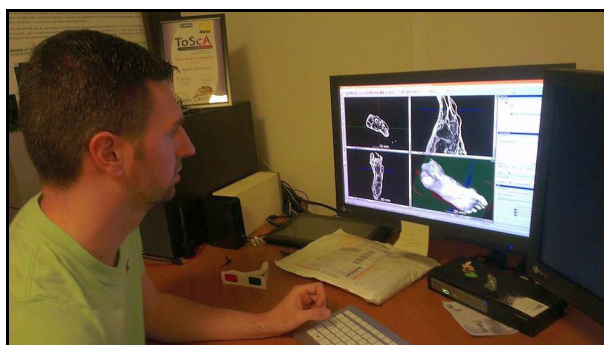

Foto: Ole Nielsen

Skanningen på Det naturhistoriske Museum i Paris. (Museum National d'Histoire naturelle).

Jernaldermarked 2. august 2015

Foto: Freddy Lillebo

Frivilligmøde

Torsdag aften den 29. oktober havde Grete Juhler og Lissa Skov Hansen fra museumsforeningen arrangeret efterårets møde med fagligt indhold for frivilligruppen.

Emnet for mødet var, hvordan arkæologernes fund af stolpehuller mm var blevet lagt til grund for de detaljerede husmodeller, der kan ses i Motorvejsudstillingen. Museets konservator Lars Vig Jensen og arkæolog Karen Rysgaard stod for mødets faglige indhold.

Efter en kaffepause var der rundvisning til magasinet i kælderen under Hovedgården samt konservatorens værksted.

Hatten af

Foto: Jørn Froberg

Foto: Jørn Froberg

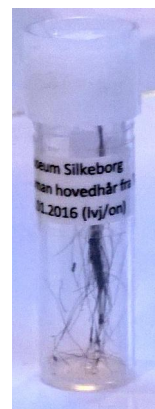
Hatten på

Foto: Jørn Froberg

Foto: Freddy Lillebo

Hårprøven, som er taget af Tollundmanden for at blive analyseret. Metoden er den samme som for Egtvedpigen beskrevet i Nyhedsbrev nr 26 .

Foto: Jørn Froberg

Informationsgruppen står for Frivilligruppens Nyhedsbreve. Redaktør/ansvar Jørn Froberg